

Starptautiskās konferences
„Kādi esam:
skatuviskā tautas dejas šodien, Deju svētki rīt”

GALA ZIŅOJUMS

Sigulda, 2024. gada 12.–13. novembris

XXVII Vispārējo latviešu Dziesmu un XVII Deju svētku deju lieluzvedums “Mūžīgais dzinējs” 2023. gadā bija kvalitatīvs māksliniecisks un emocionāls kulminācijas punkts latviešu skatuviskās tautas dejas attīstības procesā. Šis ir vispiemērotākais brīdis, lai dejas nozarē iesaistītie savstarpējā domu apmaiņā konstatētu pašreizējo pieredzi kopdejošanas tradīcijas uzturēšanā un ļoti skaidri nosauktu un nostiprinātu nepieciešamos rīkus Deju svētku nepārtrauktības procesa nodrošināšanā un stiprināšanā.

Konferencē “Kādi esam: skatuviskā tautas dejas šodien, Deju svētki rīt” piedalījās 146 Latvijas novadu un valstspilsētu deju kolektīvu virsvadītāji, horeogrāfi, deju kolektīvu vadītāji, deju pedagogi, kultūras darbinieki un studenti.

Diskusijās tika akcentētas un formulētas referātos izvirzītās problēmas, analizējot tās valsts kultūras un izglītības politikas kontekstā, kas veicina vai arī kavē Deju svētku tradīcijas tālāko attīstību.

Uzskatām, ka 2017. gadā nozares speciālistu izstrādātā definīcija “Latviešu skatuviskās dejas nozares stratēģijā” – “Latviešu skatuviskā dejas / latviešu skatuviskā tautas dejas – žanrs horeogrāfijā, kuru raksturo latviešiem tipisko horeogrāfijas izteiksmes līdzekļu izvietojums laikā un telpā autora interpretācijā” – tiek lietota ikdienā, ir iedzīvojusies lietojumā un nosaka žanra kontekstu un attīstību nākotnē.

2005. gada 18.–19. februārī Tallinā Igaunijas, Latvijas un Lietuvas kopīgā konferencē “Dziesmu un deju svētku tradīcija – ideāli un īstenība” tika definēts jēdziens “Deju svētki Baltijas valstīs”. Uzskatām, ka konferencē definētie principi ir aizvien aktuāli, raksturojoši un turpmāk lietojami. Un, proti – Deju svētki notiek Latvijā vienu reizi piecos gados. Tos raksturo:

- koprepertuārs un kopdejošanas tradīcija, parādot konkrētā laika kultūrsociālās un estētiskās vērtības un īpatnības, dejas kultūru, atspoguļojot perioda jaunrades virzienus sabalansēti ar tautas deju un novadu kultūru;
- koprepertuārs, kas balstās nacionālā kultūras mantojumā, tautas dejā, tās deju apdarēs, autora jaunradē, kas savukārt pamatojas horeogrāfiskajā, muzikālajā, mutvārdu un lietišķajā materiālā;
- uzvedums ar vienotu ideju un tēmu;
- kopdejošana, kas atklāj dejas horeogrāfisko tēmu ar kopēju zīmējumu laukumā;
- tautastērps.

Deju svētki ir nepārtraukts process, būtiskākie priekšnoteikumi tā nodrošināšanai ir:

- deju kolektīvu ikdienas darbs;
- vadītāju profesionālā pilnveide – tālākizglītība un mūžizglītība. Nozares speciālistu prestiža celšana, pienākumu un atalgojuma sabalansētība;
- repertuāra apguve dažādās vecuma un kvalitātes grupās;
- Latvijas novadu un valstspilsētu deju kolektīvu virsvadītāju institūcija, stiprinot sadarbību ar pašvaldībām – kopmēģinājumi, skates un kopdejošanas norises;

- pasākumi starpsvētku posmā: jaunrades deju konkursi, deju kolektīvu skates, reģionālie, kā arī vecuma un kvalitātes grupu kopdejošanas svētki, Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētki, Baltijas valstu studentu dziesmu un deju svētki;
- Latvijas Nacionālā kultūras centra kapacitātes stiprināšana ar mērķi nodrošināt procesa nepārtrauktību.

Būtiskākie priekšnoteikumi Deju svētku koncertu sagatavošanā ir:

- koncepciju konkurss;
- repertuārs, metodiskie semināri;
- repertuāra apguves semināri;
- reģionālie vai valsts mēroga modelēšanas koncerti iecerētā svētku modeļa pārbaudei;
- kopmēģinājumi reģionos;
- repertuāra pārbaudes skates;
- kopmēģinājumi svētku laikā.

Veiksmīga Deju svētku koncertu norise ir iespējama pie:

- garantētas uzstāšanās vietas – vieglatlētikas stadiona ar laukuma segumu un tehnisko aprīkojumu, kā arī kopmēģinājumiem speciāli sagatavotiem mēģinājumu laukumiem vienuviet.

Lai nodrošinātu Deju svētki tradīcijas pārmantojamību, deju nozares saglabāšanu un attīstību, nepieciešams:

- rosināt vispārējās izglītības iestādēs ieviest deju / ritmikas stundas;
- palielināt nozares profesionālu speciālistu – deju skolotāju un horeogrāfu – skaitu, turpināt jau esošās studiju programmas, tās papildinot un padarot jēgpilnas atbilstoši nozares vajadzībām. Programmu īstenošanā iesaistīt nozares profesionāļus;
- attīstīt teorētisko domu, kas ietver sevī nacionālās konferences, seminārus, tālākizglītības programmas ar triju Baltijas valstu ekspertu piedalīšanos.

Citi darba grupās apspriestie jautājumi un risinājumu piedāvājumi tiek nodoti darbam LNKC, VISC un Dejas nozares konsultatīvajām padomēm.

Konferences Gala ziņojums tiks nosūtīts informācijai šādām institūcijām:

Latvijas Republikas Kultūras ministrijai,
 Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministrijai,
 Latvijas Republikas Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijai,
 Dziesmu un Deju svētku padomei,
 Nacionālajai kultūras padomei,
 Latvijas Pašvaldību savienībai,
 Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijai,
 Latvijas Kultūras akadēmijas Latvijas Kultūras koledžai.

Konferences satura veidotājs

Jānis Purviņš

Darba grupu vadītāji

Dace Adviljone

Līga Indriksone

Jānis Kalniņš

Renāte Linde

LNKC Skatuviskās tautas dejas eksperte

Zanda Mūrniece